

nagy jelentőségű dokumentuma éppen a Lumen Gentium volt. Az egyház általa mozgásba jött, hogy megtegye az első lépéseket saját holnapja, a jövő felé. Önmagát akarta figyelmeztetni: a történelmi mában úgy készíti elő a holnapot, ha többet és jobban figyel Krisztusra, létbeszólítójának akaratára. Ha buzgóbban hirdeti a megfeszített és feltámadott Krisztust. A „klerikális egyház” elefántcsonttornya ledől, hogy mind szélesebbre tárja kapuit Isten népe, a meghívottak számára.

Félre ne értsük azonban: a Lumen Gentium nem oly végleges dokumentum, amelynek alapján a vándoregyház egyszer s mindenkorra berendezkedik a földön, s magabiztosan tekint a jövő felé, nem gondolva a holnap új feladataira. A tízéves évfordulóját megért dokumentum csak kiindulópontja lehet, vagy inkább mérőföldköve a jövő felé vezető útnak. Kovász, melynek hatnia kell. Jaj nekünk, ha megállnánk már az indulásnál. A tisztulási folyamatnak még csak a legelején vagyunk.

TEILHARD DE CHARDIN

AZ ANYAG SZÍVE (4)

3. Az Isteni Erőtér

Láttuk, hogy a szellem — sajátos struktúrája következtében — egyszersmind az égi tájak felé fordul, meg földi síkok is polarizálják. Két kockázatos törekvés. Könnyen származhat belőlük az a veszély, hogy fejlődésemet menet közben térítik ki útvjáról. Ha keleti és pogány irányomat követem, akkor szétesni és felolvadni engedik éneimet az egyetemes Szférában. Ha pedig — ellenkezőleg — elszakadok s elvágom magamat az egyetemes Szférától, akkor másfelé igyekszem fölszabadulni. Visszavető „materializálódás”, vagy pedig embertelenné tevő „spiritualizálódás”. Háliszennek átjutottam e Scylla és Charybdis között. Ezt annak köszönhettem, hogy egy szép napon észrevettem: egy olyan Világban, amelyet már előzőleg összpontosuló jellegűnek ismertem fel, az Egység irányában nyitva áll egy harmadik út — és ez a jó! —: a kozmikus Szféra szíve mélyén találni meg azt a titokzatos, kettőből összetett pontot, ahol az önmagában teljesen elrendeződött Sokféle a reflexió erejével bensőleg jut föl a Transzcendensbe.

Ez bizony különös és elképesztő régió. A Kozmikus, az Emberi és a Krisztusi találkozására új terület tárul fel rajta: a *Központi*, ahol már kezd eltűnni az a sokféle ellentét, amely annyira gyötéri és szorongó aggódással terheli életünket.

Az összeszoruló bolygó ellenállhatatlan nyomására bennünk és körülöttünk napról napra súlyosabbnak érezzük azt az ellentétes törekvést, amely ott feszül egyrésztől a minket egymáshoz kötő „tangenciális” erők, másrésztől a „radiális” vágyak között, amelyek pedig arra sürgetnek, hogy személyiségük közölközhetetlen mélyét érzük el. Visszariadunk az elkerülhetetlen totalizálódástól, amely azzal fenyeget, hogy valami determinista és darabokra hulló „második Anyagba” süllyeszt. De elrémülünk attól a végtől is, amelyet az elgépiesedés okozhatna, s ami ugyanolyan félelmetes, mint a szétesés és a visszatérés az „első Anyagba”.

Lázálom szakad ránk: hátha pokoli körforgás, kiút nélküli *circulus vitiosus* bugyrai tartanak fogva...

Nos hát, éppen ebből a lidércnyomásból ébresztenek fel az összpontosító és vonzó egyetemes Központ sugarai. A bonyolultságuk végső fokára jutó és miniket közösségbe kötő kapcsolatok ebben az egyetemes Központban törekszenek összefonódni azzal a vonzással, amely énünket előreröpíti. Sajátos és csodálatos eredménye ez a Központi munkájának, amely se szét nem oldja, se le nem igazza azokat az elemeket, amelyeket egybegyűjt — de személyükben tökélesíti őket. S ez éppen azért van így, mert úgy szív magához, hogy egyre jobban „központosít”! — Csakugyan elmondhatjuk, hogy a Világegyetem ilyen magas csúcsein

a Sokfélét már szintézis téríti vissza az Egyhez, s ezért a Totalizáció fölszabadít, vagyis az Anyag Szellemmé válik — éppen abban a mértékben, ahogy mindenüvé szétáradni kezd a szeretet.

Kétségtelen, hogy attól a perctől kezdve, amikor lelki világom belső egén „az Anyag Bíborát” felváltó „Szellem Aranya” már „Valakinek a Fehér Izzása” felé kezdett átváltozni, szívemben a Világ — legalábbis elvileg — izzani kezdett. A Fejlődés csúcán megjelent a Személyes, s ezáltal a Világmindenség *potenciálisan* változott szeretetre méltóvá és szeretővé. De még észre kellett vennem a Krisztusnak az Omega-Ponttal való összekapcsolódását, hogy szemem elé szikraözönként táruljon egy rendkívüli jelenség: a Világ teljesen lángba borul a *mindent elárasztó szeretet* hatására.

A Szeretet... Ez a különös hatalom kezdettől fogva szüntelenül izgatta és elbűvölte az emberi gondolat mestereit, mert mindenütt megtalálható, heves izzású, és számtalan formája, végtelen gazdag színskálája van. De most már látom, hogy csak a Noogenezis útján járó Világegyetem krisztusi központú zónájában fejti ki bámulatos erejét, mert ott tiszta állapotban árad szét: *mindent átalakít és mindennek helyébe lép.*

Hatvanéves tapasztalat és eszmélődés vitt el az összpontosuló Fejlődés meg-látásához. Ez a szemléletmód lett szilárd alapom. S ha ebből a szempontból nézem az egész kozmikus Történetet, azt látom, lényegében visszavezethető egy olyan egyetlen és örjási elrendeződési folyamatra, amelynek működése (a Nagy Számok és a Szerencsés Esetek felhasználásával) statisztikai szükségszerűséggel minden pillanatban kiváltja a szenvedés bizonyos mennyiségét (félrecsúszott létezők, betegség, halál...). De mihelyt Krisztus alakja foglalja el az Omega-Pont helyét, akkor éppen ennek a folyamatnak *két arculatát* (a *szervezőt és a lecsök-kentőt*) járja át és hódítja meg valami egységesítő ár hatalmas erejé. A Kozmogenezis egyszerre személyivé válik; a *minket Krisztus számára központosító* kibontakozási formái is személyivé alakulnak; még a *minket központunkból* Jézusba dobó kisebbedéseink is személyivé finomulnak. Ezért ez a Kozmogenezis — még legkérelhetetlenebb és legsötétebb determinizmusaival együtt is — hirtelen új formát ölt: számtalan szállal köt a vonzás és a beteljesedés legfelső pólusához. A Világ egész felszínén és teljes mélységében sebesen fut szét a szeretet árama. S ez nemcsak pótlékos melegként vagy szépítő illatként árad szét, hanem mint mélyből fakadó lényeg. Rendeltetése pedig az, hogy mindent átfórmáljon, magához alakítson, felváltson...

A Tudomány már régóta hozzászoktatott minket ahhoz a gondolathoz, hogy ha „lefelé tartó” evolúciós útján vizsgálunk bármely fizikai energiát, azt tapasztaljuk: széteső és élettelené váló Világ ölen igyekszik hóvé lefokozódni. Vajon nem sokkal figyelemre méltóbb-e az, hogy a Világmindenség teljes egészében meg-látott Energetikája éppen ezzel párhuzamos és kiegészítő elgondoláshoz visz el? Ha bármely szenvedély (sőt minden látás is) az egységesítő kozmikus Pólus irányában végsőkig feszül, akkor azt a különös „hajlamos” mutatja, hogy szeretet-té törekszik átalakulni. Ez annyit jelent, hogy az a szeretet, amely kezdeti fo-kain minden lelki tevékenység szépségeként, vonzóerejeként, majd működő lé-nyegeként mutatkozik, tapasztalatunk számára fokozatosan kezd legfőbb részévé válni, s végül az egyetlen és legfelső formája lesz.

Sola caritas... Csak a szeretet.

Erről a magaslatról nézve a Világmindenséget már fölfelé zúduló áradásnak látom: minden kutató erőfeszítés, minden alkotó akarat, minden szenvedés át-ölelése a jövendő felé feszülve összpontosul, egyetlen, vakítón fénylő nyílként. Végeredményben erre a csúcra értem, s életem alkonyán továbbra is kutatom a jövőt. Mert szeretném látni, hogyan növekszik benne Isten ragyogása.

4. Fölfedezni Isteni. — Hívó szó Ahhoz, aki jön

Teljesen elárasztott az a boldogság, hogy körülöttem minden dolgot közpon-tosulni, megszilárdulni láttam, s hogy ugyanakkor szeretet járta át őket. Ezért a krisztusivá alakulásnak ebben a hatalmas jelenségében, melyet a Világ és Isten összekapcsolódása tárt elém, sokáig nem is figyeltem másra, mint csak az Egyesülés bennem növekvő erőire. Minden arra szolgál, hogy nagyobb erők fe-zsítsék a kozmikus Szövetanyagot; ennek célja pedig az, hogy ebben a kozmikus

Szövetben számomra nagyobb legyen az isteni Jelenlét. — Belső életnek ehhez az eléggé egocentrikus és zárt korszakához világosan tartozik a *Mise a Világ felett* és *Az Isteni Erőtér* ihletettsége és megírása.

Valami belső gátlás különös hatásai oly gyakran akadályoznak minket, hogy felismerjük azt, ami itt van a szemünk előtt... Én is ilyen gyöngeség miatt nem számoltam azzal, hogy miközben Isten még a Szellem legfelső magaslatán is föltétlenül „metamorfizálja” (átalakítja) a Világot, közben viszont a Világ minden bizonnyal „endomorfizálja” Istent („valamiféle külső nyomással hat rá”). Már az egyesítő működés hatására is, amely nekünk Őt kinyilatkoztatja, Isten valamiképp „átalakul”, amikor minket magába szervez. Ezért ma az emberivé lett Fejlődés lényege és célja már úgy mutatkozik számomra, hogy nemcsak pusztán látnom kell Őt és hagynom, hogy átöleljen az Isten, hanem ugyanakkor (vagy éppen mindenekelőtt) egyre jobban fölfedezni Őt (sőt bizonyos értelemben: „be is fejezni”).

Az Ő Vonzása és a mi Gondolatunk találkozik. Ezért Isten „változik” bennünk és körülöttünk. Mivel növekszik a „kozmosz Egyesülés Mennyisége”, ezért az Ő fénye, ragyogása is gazdagszik. Ime, végül így ismertem fel és fogalmaztam meg a Nagy Eseményt, a Nagy Hírt...

Ha régebben jellemezni akartam azt a titokzatos erőt, amely gyermekkoromtól kezdve nógatott — látszólag a „Természetfölöttivel” ellenkező irányba, vagyis valami Emberen-túli felé, — akkor általában úgy fogtam föl, mint nem Istenből, hanem valamiféle rivális Csillagból származó hatalmat. S régebben azt is véltem, hogy a probléma lényege nem más, minthogy Istennel kell összeegyeztetnünk és neki kell alárendelnünk ezt a versengő erőt.

Most viszont már megláttam valamit: ugyanúgy, mint az Eg magasából, a jövő kozmosz mélységeiből is csak Isten, *mindig ugyanaz az Isten* szól hozzám. A hagyományos „Fenti Isten” elé hirtelen keresztbe vetődik a *Jövőben ránk váró Isten*. S ha nem tesszük egymás fölé ezt a két képet, *egyetlen képként*, akkor *teljesen imádni* már soha többé nem leszünk képesek...

Új Hit ez: a Transzcendens felé szálló Hit és az Immanens felé röpítő Hit egyesül benne. Új Szeretet, mert istenivé váltan kapcsolódik egybe a Föld minden mozgató szenvedélye. Ime, most és mindvégig ezt várja szívszakadva a Világ, mert másképp elgyöngül és elpusztul. Ma már látom ezt.

A klasszikus metafizika ahhoz szoktatott minket, hogy a Világot, mint a „Teremtés” tárgyát, valami „külső produkcióként” lássuk, amely Isten túlaradó jósága folytán az Ő alkotóerejéből *került ki*. Hogy teljesen tudjak cselekedni és szeretni, én ellenállhatatlanul oda jutottam, hogy most (*Szent Pál* szellemének megfelelően) magát az Abszolút Léteket kiegészítő-befejező titokzatos alkotást veszek észre. A Világ már *nem kifelé-helyezéssel és szétszóródással Léteben-részesülő valami, hanem pléromizációval (beteljesítéssel) és összpontosulással részesül a Léteből*. Már nem Okozás eredménye, hanem Egyesítés alkotja meg (16).

S ekkor az a Krisztus, aki „kozmoszúsá lett”, egy csapásra „abszolúttá válik” *számomra!*

A Pogányok egyre gyakrabban azzal a kritikával állnak a keresztények elé, hogy ha egyszer valaki Jézust állítja az Ember és Isten közé, akkor éppen ezzel elsorvad, kibontakozásában megáll számunkra az Isten-eszme. Ebből következnék az, hogy modern szellemünkben a Kereszténység már nem táplálja, hanem — éppen ellenkezőleg — bénítja az imádás vágyát! Hányszor gondoltam én is majdnem ilyesfélét; s biztos, hogy igen sokszor mondták ezt nekem mások!

Krisztus, mint Istent kisebbítő valaki...

Mily könnyen és egyszer s mindenkorra szertefoszlik ez a halálosan fenyegető gyanú, mihelyt érzékennyé válunk a modern misztika iránt és fölfedezzük, hogy a *történelemben megtestesült Isten* — éppen azokkal a jellemvonásaival,

(16). „Az Atya, az Istenség patakozó forrása, (...) önmagában szül két isteni Személyt. S a Fiú, a második alkotó isteni Személy az Istenségben, egyetlen isteni Személy alkotásával valósítja meg termékenységet. Ez a harmadik Személy, aki semmi öröknek és nem-teremtettnek nem létrehozója, megalkotja a megtestesült Igét. S ez a megtestesült Ige (...) megadja a kegyelemnek és a megdicsőülésnek rendjét, amely azzal végződik (...), hogy elővételezi (anticipálja) istenivé-válásunkat. (...) S ezzel teljesedik be Isten önnönmagát-közlése önmagában — és önmagán kívüli!” — mondja *Bérulle* kardinális *Les grandeurs de Jésus* c. könyve 272. lapján. Tehát az Isten-Emberben a Világ-mindenség csakugyan „magát az Abszolút-Léteket kiegészítő-befejező titokzatos alkotás.”

amelyek kezdetben túlságosan egyedivé tették — és csakis Ő elégítheti ki annak a Világegyetemnek hajlíthatatlan törvényeit, amelyben minden csak születés által jön létre és jelenik meg. S csakis Ő elégítheti ki szellemünk elfojthatatlan vágyait is.

Mert elvégre is:

„A fenti Isten” + „a Jövő felé vonzó Isten”... Mi mást ad nekünk minden eljövendő Vallásnak ez az egyenlete, ha nem éppen „teo-kozmosz” távlatok végpontját, azaz krisztusi befejezést?

A Teremtő Egyesülés látásmódjában szükségképp nemcsak a Világmindenség, hanem maga Isten „válík krisztusivá” az Ómegában, a Kozmogenezis vég-ső határán. Más szavakkal kifejezve: logikusan valamiféle Pán-Krisztus-hit irányába tart és biológiailag ezzel a hittel teljesedik be a „fejlett” Egy-Isten-hit, amely köré bizony szüntelenül központosul a Föld vallási energiáinak színe-java.

Ez a hit nemcsak határtalanul kiterjeszhető és alkalmazható a Világ új távlataira, de szívünk számára is kimeríthetetlenül teli van fejlődést tápláló energiával. Egünkön így növekszik — az Emberin-Túli méretei és igényei szerint tágulva — egy valódi *Szuper-Krisztus*, teljességében ragyogva a *Szuper-Szeretet-től*.

Ima az egyre nagyobb Krisztushoz

„Uram, minden ösztönömmel, életem minden szerencsés véletlenében sosem szüntem meg Téged keresni s Téged állítani az egyetemes Anyag szíve mélyére, s ezért úgy fogom majd lezárni szememet, hogy a mindent átragyogó és mindent lángra gyújtó Egyetemes Tűz fogad boldogító ölére...

A minket hátán hordó Világ érinthető és érinthetetlen két pólusát, a külsőt és a belsőt egymáshoz közel hoztam és összekapcsoltam, s ezért minden szinte lángra lobbant és fölszabadult...

Jézus, már gyermeklelkemben tanyát ütöttél, mint „egészen kicsinyke”, Anyád karján ülő — követve a Születés nagy Törvényét. S aztán bennem is folytattad Egyházban-növekedésed pályáját, s ezért palesztinai emberséged lassan-lassan mindenüvé kiáradt, mint sok-sok szívárvány, amelyben Jelenléted átjárt, de nem rombolt le, hanem magasabb lelki fokra emelt körülöttem minden más jelenléte...

Azért volt mindez így, mert összpontosuló Világmindenség tárult elém, amelyben Te — Föltámadásod jogán — annak a teljes Központnak helyét foglaltad el királyi hatalmaddal, ahol már minden egyesül!

Fantasztikus ez a korpuszkuális kaptár, amely talán a Végtelenül Szétszórtnak a mélységeiből havazott alá, vagy talán — ellenkezőleg — valami Végtelenül Egyszerűnek a szétrobbanásából füstölgött föl... Igen, elképesztő sokaság karol minket örvényébe!... Ezt a mérhetetlen szemcsés Energiát (ki tudja? — talán, hogy még jobban érinthesselek? — vagy hogy még inkább ölelésedbbe férközhessem?) szemem láttára öltötted magadra, Uram. Vagy inkább azt mondjam talán, hogy magad alkottad meg saját Testedet is? S én sokáig nem láttam benne mást, csak csodálatos kapcsolatot valami már befejezett Teljességgel...

De aztán egy szép napon, nem is olyan régen, figyelmeztetted, hogy amikor eljegyezted magad az Anyaggal, akkor nem csupán Mérhetetlenségét és Szervességét öltötted magadra, hanem magadba szívttad, megragadtad és magadnak kötötted le mérhetetlen lelki erőköszletét is...

...Annyira, hogy azóta már úgy látlak, úgy érzek, hogy Te lettél nemcsak Az, aki volt és Aki van, hanem még sokkal inkább Az, *Aki eljövendő*...

Uram, néhány szolgád szemében a Világ, a mi új Világunk, az atommagoké, az atomké, a géneké, — állandó szorongás forrása lett, mert most már annyira mozognak, olyan ellenállhatatlannak és szörnyű nagynak tűnik! Egyre nagyobb annak a lehetősége (s előlött makacsul szemet hunyunk), hogy egünkön előbukkannak majd más gondolkodó bolygók... Világosan látjuk, hogy az egész földgolyó erőfeszítésének köszönhetően, mint szőkik előre az a fejlődés, amely már önmagát irányítani és meggyorsítani képes. S az ultrareflexió hatására mint emelkedik látóhatárunkon valami Emberen-Túli... Mindez elrémíti azt, aki még ingadozik, hogy az Anyag zubogó árájába vesse magát, mert attól fél, hogy Istene szétrobban, ha egy új dimenzióval még nagyobbra növekszik.

De az én eszem és szívem számára, Uram, semmi sem tehet Téged annyira szeretetre méltóvá, — egyedül méltóvá szeretetemre —, mint éppen az, hogy úgy látlak meg, mint aki *nyílt* Központ vagy saját mélységeid felé, s ezért folyton erősebbé válsz, színed egyre égőbb és tüzeesebb, amint önmagad szívébe gyűjtesz és hatalmad alá vonsz egyre többet a Világmindenségből („egészen addig, míg majd vissza nem térsz s a Világot önmagaddal vissza nem viszed Annak ölébe, Akitől jöttél”) s így plérómizálsz önnönmagadat.

Uram, ahogy múlnak az évek — azt hiszem —, annál inkább látom, hogy bennem és embertársaimban a modern Ember nagy és titkos vágya nem annyira az, hogy a Világ birtoklásáért veszekedjék, hanem sokkal inkább az, hogy módot találjon kijutni a Világból. Az a szorongás kínozza, hogy a kozmikus Gömbön nem annyira térségileg, hanem ontológiailag van bezárva! Aggódva keresünk kiutat, vagy még pontosabban mondva: egységesítő központot a Fejlődés számára! Bizony, ma már ilyen sötét árny szállja meg mind a Keresztények, mind a Pogányok lelkét, s ezzel a szenvedéssel fizetünk az egyre növekvő, az egész bolygót átfogó Reflexióért.

Az Emberiség öntudatra ébredt abból a mozgásból, amely tovasodorja, s ezért egyre inkább szüksége van arra, hogy rátaláljon önmaga előtt és önmaga fölött valami olyan értelmes Válaszra és Megoldásra, amiben végre teljesen bízhat.

Nos hát, ez az Isten már nemcsak az öreg Kozmosz Istene, hanem az új Kozmogenezisé (abban a mértékben, amint a kétezer éves misztikus munka oda érkezik el, hogy Tebenned, Jézus, a Betlehemi Gyermekben és a Megfeszítettben már magának a Világnak Első Mozgatóját és egységesítő Központját tárja elénk). Ezt az Istent, akit annyira vár a mi nemzedékünk, ugy-e, Jézus, éppen Te jelentet számunkra és adod is meg nekünk?

Szilárd és Egyesítő Isten, *arról ismerhetiünk fel Téged s az a Te lényeged*, hogy végtelenül, alakváltozás nélkül és szakadatlanul növekedhetsz, akárcsak az a titokzatos Anyag, amelynek Szíve mélyén Te lakozol s amelynek végső fokon Te ellenőrzöd minden mocnását. Gyermekkoromnak s életem alkonyának Ura, önmagadban végleg tökéletes, számunkra mégis megszületni sosem szűnő Isten, aki ezentúl már egyes-egyedül elégíthetsz ki minket, mert imádó hódolatunk számára, „kibontakoztatónak” és „kibontakozónak” mutatkozol, szakítsd szét végre mindazt a homályt, amely még elrejt Téged, a rosszindulatú előítéletek kódét meg a hamis vélekedések felhőit is.

S mindent mélyében átragyogó Tüzed árja fakadó forrásként tárja elénk egyetemes Jelenlétedet, a tiédet, egyre nagyobb Jézus!”

ZÁRADEK

A NŐI, vagy az EGYESÍTŐ

A legelőbb Érinthető a Test. S a Férfi számára a Test a NŐ.

Gyermekkoromtól kezdve az Anyag Szívének fölfedezésére vállalkoztam. Ezért elkerülhetetlen volt, hogy egy szép napon ne találkozzam a Nőivel. Az érdekes csak az, hogy ez a találkozás harmincéves koromig váratott magára. Mert előbb annyira elbűvölt a Személytelen és az Egyetemes...

Tehát különös késés.

De termékenynek is bizonyult ez a késlekedés. Miért? Mert közvetlenül a háború előtt érte lelkemet, pontosan akkor, amikor a Kozmikus Érzék és az Emberi Érzék már kezdett kinőni bennem a gyermekcipőkből. Az új energiát nem fenyegette az a veszély, hogy mellékútra tereli vagy szétszórja erőimet: lelki vágyaim kellős közepére zuhant, amelyeknek hatalmas feszültsége ugyan még kicsit hűvös volt, s éppen ezért csak arra várt, hogy erjedni kezdjenek, végességig megszerveződjenek vágyaim.

Tehát amikor e lapokon beszámolok belső látásom történetéről, egy lényeges elem (egy atmoszféra...) hiányoznék, ha befejezésül nem beszélnének erről is. Attól a kritikus perctől kezdve, amikor elhagytam a régi családi és vallási formulákat s kezdem megtalálni és kialakítani magamat, minden csak női szem sugárzatában és befolyására bontakozott ki bennem.

Persze, ne várjanak itt tőlem mást, mint csak a férfi általános vallomását: lelkem legmélyéről szinte imádó érzelem szállt azok felé a nők felé, akiknek meleg szíve és bája cseppenként ivódott legkedvesebb gondolataim velejébe...

De bár ebben a témakörben nem szolgálhatok adatokkal, leírásokkal, annyit mégis határozottan állíthatok, hogy a tényekkel érintkezve fokozatosan született meg bennem két meggyőződés. Róluk szeretnék tanúskodni, koromhoz illő józan nyugalommal és elfogulatlanul.

Először is jómagam vitathatatlanak hiszem azt (elvileg és gyakorlatilag is), hogy a férfi — még ha igen-igen átadja is magát egy eszme vagy az Isten szolgálatainak — csak akkor juthat lelki érettségre és teljességre, ha valami „érzelmi” hatás éri. Ez a „szentimentális” hatás érzelmileg járja át értelmét, s legalább kezdetben felszítja szeretetének erőit. Mint ahogy lehetetlen élni fény, oxigén vagy vitamin nélkül, ugyanúgy a férfi — egyetlen férfi sem mellőzheti a Nőt. Ez napról napra nyilvánvalóbb tény.

Második meggyőződésem pedig ez: bár a nemek beteljesítő találkozása az emberi pszichében alapvetően fontos és szervező erejű, jelenleg mégsem bizonyítja semmi (sőt éppen ellenkezőleg!), hogy világos képünk volna arról, miként működik ez a mindent megalapozó kiegészülés, és melyek a legjobb formái. A szociális szempontból állandóan gyermeknemzésre szánt házasság és a teológiai-lag elszakadásként felfogott vallási tökéletesség között még hiányzik számunkra egy harmadik út. Nem azt mondom, hogy ez a harmadik megoldás a kettő között középső (középszerű) utat jelent. Nem! Én felsőbbrendű útról beszélek, amelyet megkövetel az a forradalmi változás, melyet a minap robbantott ki szellemünkben éppen a „szellem” fogalmának szemléleti átalakulása. Nem anyagtól elszakítotttságot jelent a szellem, hanem szintézist. *Materia matrix*: az anyag a szellem anyaméhe. A nemek kölcsönös vonzódásában még alva rejlik, kifürkészhetetlen erőktől nem durva szakítással kell elfutnunk, hanem magasabb fokra emelve (szublimálva) kell őket meghódítanunk. Egyre határozottabban meg vagyok győződve róla, hogy itt rejlik a Tisztaság lényege és a jövőben rá váró nagyszerű szerep (17).

Ezt a két megállapításumat a következőképpen igazolom és állítom a megfelelő szemléleti síkra:

Amikor a Noogenezist magyaráztam, főntebb azt mondtam, hogy az egyedi magasfokú-központra-irányulás jelensége (szupercentráció) sajátos ponthoz juttatja a korpuzkuláris tudatot: Gondolat formájában készletti önnönmagára hajolni, és saját magában ér el belső feszültséget. Aki látni tud, az a Reflexió ilyen nagy kozmikus eseményének lényeges kiegészítéseként fogja föl az „amorizáció lépését” (talán így nevezhetném: a szeretet átható működésének küszöbét, lépéscsúfokát). Bár az egyén hirtelen meg is nyilatkozott önmagának, az Ember — mint elem — befejezetlen maradna, ha a másik nemmél való találkozása révén nem lobbanna fel benne a személyt személyhez, központot központhoz vonzó vágyódás.

A *reflexiv monász* megjelenését *érzelmi kettős (affektív diász)* kialakulása egészíti ki.

S csak *ezután* (vagyis ettől az első szikrától kezdődően) következik mindaz, amit leírtam: a Neo-kozmosz fokozatos és nagyszerű kidolgozása, az Emberentűli, a Pán-krisztusi kialakulása... Mindhármát nemcsak szellemi fény világítja meg gyökereikig hatóan, hanem egész valóságukat egyesítő kötőanyagként járja át

az Egyetemes Női.

(Párizs, 1950. október 30.)

(V é g e)

(17)....Az a Férfi és az a Nő, akiknek rendeltetése a Föld lehető legmagasabb fokú lelkivé-alakítása, nem érintkezik egymással közvetlenül, hanem összpontosulva találkoznak a lélek csúcsain... A Szűzesség úgy viszonylik a Tisztasághoz, mint a gondolat az élethez: teljes „átfordulás”, valami sajátos és kritikus pont van közöttük... A Szeretet most megy át „állapotváltozáson” a Nooszférában. S ebben az új irányban készül az Emberiség kollektív útja Isten felé... Elméletileg lehetséges a szerelem ilyen átalakítása. Megvalósulásához elég az, hogy az ember erősen megérezze a személyes isteni Központ hívó szavát s ezáltal uralkodják a természetes vonzódás felett.” (Teilhard de Chardin: *A tisztaság fejlődése* c. még kiadatlan jegyzetéből).

KÖZEL VAN ISTEN ORSZÁGA

A címben szereplő „Isten országa” (*baszileia tou theou*) kifejezés annyira megkopott az évezredek folyamán, hogy csaknem teljesen elveszítette eredeti ízét, zamatát. Tulajdonképpen nem is szerencsés szó az „ország”, mert Jézus nem „egységes államszervezetbe tartozó földrajzi területre” (Magyar Értelmező Kéziszótár) gondolt. A „királyság” sem mond többet. Egyrészt azért, mert nem olyan államformáról beszél, amelyben a király az államfő, másrészt azért, mert a királyoknak ma már nincs hatalmuk. A „*baszileia*” legtalálható fordítása erő, hatalom, uralom. Isten királyi uralmának eljövetele azt jelenti, hogy a hosszú várakozás után Isten beváltja valamennyi ígérését. Elérkezett az idő, megvalósul a remény, teljesülnek a vágyak. Ezen lelkesült föl a tömeg Jézus nyilvános működésének rövid ideje alatt. Valami nagyszerű volt a levegőben: elképesztő hír, lenyűgöző esemény, elsópró erejű győzelem. Küszöbön állt a megváltás.

Jézus üzenetét öt pontban foglalja össze A. Greeley: 1. Életünket át kell alakítanunk, mivel közel van Isten országa. 2. Megvirradt az üdvösség napja. 3. Isten uralma mindenekelőtt irgalmában és emberszeretetében mutatkozik meg. 4. Barmekkora ellenállásba is ütközik, Isten országa mindenképpen győz. 5. Az üdvösség és a győzelem híre óta minden okunk megvan az örömré. Az üzenet nagyon egyszerű, s meglehetősen elcsépelet. Nem homályosíthatja el azonban sem mindennapisága, sem banalitása azt, hogy egészen alapvető kérdésre válaszol: vajon jóra fordul-e a végén minden? Igen, arra mérget vehetsz — mondja Jézus. Vagy másképpen: a kérdésre, hogy tragédia-e vagy komédia az élet, föltétlenül bizalommal feleli Jézus, hogy komédia.

Az Isten országa

Térjetelek meg. „János fogságba jutása után Jézus Galileába ment, és hirdetni kezdte Isten evangéliumát. Ezt hangoztatta: »Az idő betelt: közel van Isten országa. Térjetelek meg és higgyetek az üdvösség jóhírében.«” (Mk 1,14). „Ettől fogva Jézus tanítani kezdett. »Tartsatok bűnbánatot hirdette, mert közel van a mennyek országa.«” (Mt 4,17). Ezzel a néhány szóval foglalja össze a két legrégebbi evangélium Jézus egész üzenetét — írja G. Bornkamm. Márk az első keresztény misszió, Máté az első zsidó-keresztény gyülekezet nyelven. Ez utóbbi hallgatói érzékenysége miatt őrizkedik Isten nevének a kiejtésétől, s „mennyek”-kel helyettesíti. A szavak nem változtatnak a mondanivalón: közel van Isten uralma. A görög „*metanoia*” értelmét a bűnbánatnál hívebben adja vissza a megterés: az élet- és gondolkodásmód gyökeres átalakítása. Közel van, sőt már folyamatban van, amire mostanáig vártak. Isten belenyúl a történelembe, közvetkezésképpen le kell vetkezni az avult életformát, az idejétmúlt vallásosságot, az elnyűtt reményeket. A továbbiakban nem folytatódhat a régi élet. Hallgatói előtt nem volt kétséges, hogy Jézus mire gondol. Jól ismerték az Isten országát éneklő zsoltárokat.

*Dicsérnek, Uram, minden műveid,
és magasztalnak szenteid
Országodnak fényéről szólnak,
és beszélik hatalmadat
Ember fiainak hatalmadról hírt adnak
és dicsőségéről nagyszerű országodnak.
Örökös ország a te birodalmad,
mindörökkön örökké áll uralmad (Zs 145,10).
Az Úr trónszékét állítja egekben,
uralkodik, kormányoz mindenekben (Zs 102,19).*